

NAKUKNÍME POD POKRIEVKU

KLIMATICKÝCH ZMIEN

Hĺbenie základov domu v Turkane.

Foto: D. Pecháčová, Keňa 2011

Žijeme na Zemi a ovplyvňujeme ju svojím životom. Žiaľ, nie vždy dobre. Často bez rozmyslu ťažíme drevo, nerastné suroviny, plytváme vodou. Spolu s ďalším pôsobením človeka i prírody to má za následok aj klimatické zmeny na našej Zemi.

Starí rodičia hovoria, že náhle zmeny počasia sú stále častejšie. Prichádzajú prudké lejaky, ale aj dlhšie obdobia sucha. To sú prejavy klimatických zmien.

Dôsledkom klimatických zmien je aj topenie sa ľadovcov, zvyšovanie hladín morí a postupné zaplavovanie pobrežných území. Na druhej strane – úrodné oblasti sa postupne menia na neúrodné, až púštne.

Prechádzka
po „rieke“,
Foto: K. Pšenáková,
Keňa, 2014

Klímu ovplyvňuje tzv. **skleníkový efekt**. Spôsobujú ho skleníkové plyny – napr. vodná para a oxid uhličitý. Prírodzene udržuje teplotu vzduchu tak, aby na našej planéte mohol existovať život. Výfukové plyny a priemyselné splodiny znečisťujú ovzdušie a spôsobujú **zosilnený skleníkový efekt**. Následkom jeho pôsobenia sa pomaly zvyšuje teplota zemského povrchu.

Vďaka silnému znečisteniu ovzdušia vzniká aj **kyslý dážď**, ktorý spôsobujú škodlivé plyny pochádzajúce z tepelných elektrární, chemického priemyslu a z dopravy. Plyny sa zlučujú s vodnou parou a dažďová voda sa stáva slabou kyselinou.

Prípravila K. Jantáková
Ilustrovala M. Čaučíková

Dosah klimatických zmien sa netýka každého rovnako. Trpia najviac tí, ktorí k ich vzniku takmer vôbec neprispievajú. **Husen, farmár v africkej Eritrei**, tradične pestoval plodiny závislé od dažďa – obilniny, ako jačmeň, cirok a proso, ale aj kávovník. Ojedinelé a čoraz nepredvídateľnejšie zrážky spolu s odlesňovaním spôsobili, že na pestovanie potravín nemal dostatok vody. Husenova studňa postupne úplne vyschla a svoje polia nemal čím zavlažovať. Nestále zrážky mali za následok slabú úrodu. Husenove deti sa postupne odsťahovali za slabo platenou prácou do mesta. Vláda v Eritrei s podporou v rámci rozvojovej spolupráce Európskej únie začala stavať priehradu, vďaka ktorej sa zvýšila hladina podzemnej vody v okolí. Zlepšila sa aj situácia s vodou na farme. Husen opäť pestuje rozličné plodiny pre seba i na predaj. Dúfa, že sa niektoré z jeho štyroch detí vráti na farmu. „To by ma spravilo skutočne šťastným,“ hovorí Husen, „rodina by mala zostať spolu“.

Husen, Eritrea,
Foto: Thomas Tiedemann

Tak sejú...
Foto: M. Furjelová,
Burkina Faso, 2011

Ako môžeme pomôcť my?

- **Správnym využívaním elektrickej energie** – nespotrebovať viac, ako je nevyhnutné.
- **Využívaním obnoviteľných zdrojov energie** – slnečnej, veternej energie...
- **Obnovovaním lesov** – výsadbou stromov, zväčšovaním zelených plôch.
- **Zmenšením počtu automobilov na cestách** – cestovať viac hromadnou dopravou, na bicykli a pod.
- **Znížením tvorby odpadu** – jeho triedením, druhotným spracúvaním.

Vyberte si aj vy aspoň jeden spôsob pomoci.

Zajac z porcelánu Eduard na výlete loďou nešťastnou náhodou spadne na dno oceánu. Čo sa stane, keď ho vyloví starý rybár? Traja naši čitatelia sa v knihe z Vydavateľstva SLOVART (www.slovart.sk) dočítajú o priateľstve, ktoré prežije.

Úloha pre teba: Nakresli obrázok o tom, ako aj my môžeme ovplyvňovať svoje životné prostredie, a meniť ho na lepšie. Do **20. marca nám pošli svoju kresbu**. Troch autorov odmeníme. Všetky kresby zaradíme do výberu celoslovenskej výtvarnej súťaže *Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť*. Súťaž je podporená zo zdrojov Európskej komisie v rámci projektu Európsky rok rozvoja 2015. (www.err2015.zifer.sk)

